

AFRİKA SATRANCINDA
SUDAN

(Hatıralar / İzlenimler)

Dr. Enver ARPA

Meneviş Yayınları: 100

Mizanpaj : Cinas
Kapak Tasarımı : Cinas
Baskı, Cilt : Kalkan Matbaacılık Ltd. Şti.
Büyük San. 1. Cad. 99/32 İskitler
Tel: 3419234-3421656 Ankara

© FCR Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 13178)

- 1. Baskı:** Ocak 2013
- 2. Baskı:** Mart 2013

ISBN : 978-9944-785-78-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Rüzgârlı Cad. Rüzgârlı İşhanı No: 2 Kat: 5 Ulus/ANKARA
Tel: (0 312) 310 08 60 – Fax: (0 312) 311 47 89
Web: www.fcr.com.tr/menevis e-mail: menevis@fcr.com.tr

AFRİKA SATRANCINDA
SUDAN

(Hatıralar / İzlenimler)

Dr. Enver ARPA

Ankara 2013

Dr. Enver ARPA

1963 yılında Bingöl ili Merkez ilçeye bağlı Güveçli Köyü'nde doğdu. İlkokulu 1975 yılında köyünde, Lise tahsilini 1983 yılında Bingöl İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. Aynı yıl girdiği Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 1988 yılında mezun oldu.

M.E.B. tarafından kültürel anlaşmalar çerçevesince açılan sınavlarda başarılı olarak yüksek lisans yapmak üzere Ürdün'e gönderildi. 1991-1994 yılları arasında Ürdün Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Tefsir alanında yüksek lisans yaptı. 1995 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladığı Doktora programını 2001 yılında tamamlayarak doktor oldu.

1983 yılında öğrenciliğinin yanı sıra Ankara Altındağ Müftülüğü'nde İmam Hatip olarak göreve başladı. 1997 yılında Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı'na Şube Müdürü olarak atandı ve 2008 yılına kadar bu görevini sürdürdü. 2008 yılında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansında uzman olarak göreve başladı ve Sudan Program Koordinatör yardımcılığına atandı. 2009 yılında Sudan Program Koordinatörü oldu ve bu görevini 2011 yılına kadar sürdürdü. 2012 yılında TİKA Ortadoğu ve Afrika Dairesi Başkanlığına getirildi ve halen bu görevini sürdürmektedir.

Arapça ve İngilizce bilen yazarın telif ve tercüme kitaplarının yanısıra çeşitli dergilerde yayımlanmış farklı konularda makaleleri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

SÖZE BAŞLARKEN	9
HARTUM'A YOLCULUK.....	13
İLK ZİYARETLER	14
İLK ŞOK	14
HARTUM VALİSİNİ ZİYARET	16
VE YALNIZLIK.....	16
TİKA HARTUM PROGRAM KOORDİNASYON OFİSİ	18
MUTLU İNSANLAR DİYARI HARTUM	20
CUBA SEYAHATI	23
PORTSUDAN SEYAHATI	27
Osmanlı Adası Sewakin	30
2008 AVRUPA KUPASI FİNALLERİ.....	33
DÜŞÜNSEL HASRETLİK.....	34
HARTUM'DA SOHBETLERİN VAZGEÇİLMEZ KONUSU	36
SUDAN'DAKİ TÜRK OKULU.....	37
VE RAMAZAN AYI.....	39
RAMAZANDA CAMİLER VE TERAVİH NAMAZI	41
HAZİN BİR GÜN	48
BİR İFTAR DAVETİ VE YAŞANAN GARİPLİKLER.....	53
SUDAN'DA BAYRAM.....	54
MERAVİ GEZİSİ.....	57
NİL NEHRİ	61
NİL GEZİSİ	63
HARTUM'DA BİR DÜĞÜN	65
GÜNEY DARFUR (NİYALA) SEYAHATI	66
II. GÜNEY (CUBA, WAV VE KUAJOK) SEYAHATI	80
Cuba Ziyareti	81
Wav Şehri Ziyareti.....	85
Kuajok Şehri Ziyareti	94
Havaalanında Bizi Bekleyen Sürpriz	103

HARTUM'DA GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ BAZI ÖNEMLİ ZİYARETLER	106
Dünya İslamcı Parlamenterler Birliği Genel Kurul Üyelerini Ziyaret	106
Şazeli Tarikatı Karargâhını Ziyaret	107
Sudan'ın Bilge Cumhurbaşkanı Suvar Ez-Zeheb'i Ziyaret	108
Hasan Turabi Ziyareti	109
Müslüman Kardeşler Hareketi Genel Merkezini Ziyaret	117
SUDAN VE DARFUR SORUNU	118
Sudan'ın Kültürel, Siyasî ve Jeopolitik Durumu	119
Darfur Sorunu	127
Adalet ve Eşitlik Hareketi	135
Sudan Kurtuluş Ordusu	136
Federal İttifak Partisi	137
Diğer Ulusal Partilerin Tutumu	137
Darfur Sorununda Dış Müdahalelerin Etkisi	139
Bu Sorunun Çözümü Nasıl Sağlanabilir?	143
Türkiye'nin Darfur Sorununun Çözümünde Sunabileceği Katkı ..	145
OĞLUM SALİH'E CEVAP	148
GÖNÜL FERAHLATAN BAZI ZİYARETLER	152
Sudan Dışişleri Bakanlığını Ziyaret	152
İHH Göz Hastanesini Ziyaret	153
TÜRKİYE'YE DÖNÜŞ HEYECANI	154
TÜRKİYE'DE BULUNDUĞUM DÖNEMDE YAŞADIKLARIM	156
İnsanlığın Onurunu Koruyan Şehir: Gazze	157
Sudanlı Gazetecilerin Türkiye Ziyareti	162
SUDAN'A II. GÖREVLENDİRİLMEM	164
BİR TUFAN'IN İÇİNE DÜŞTÜM	165
SİNNAR VE SİNCA SEYAHATİ	166
Sinca'da Bir Kabus Gecesi	171
Hartum'a Dönüş	172
CEZİRE EYALETİ SEYAHATİ	175
II. DARFUR SEYAHATİ	180

Darfur'da Parlak Yıldızlar Altında Bir Edebiyat Gecesi.....	183
Niyala'da Sıkıntı Dolu Üç Gün	185
HARTUM'DA HAYATIN DONDUĞU GÜNLER.....	187
NEREDEN NEREYE!	190
TEKRAR NİYALA VE BU DEFA AZ KALDI POSTU DELDİRİYORDUK	190
SABAHI ZOR GELEN GECELER.....	193
BİR DOSTA MEKTUP	195
HARTUM GECELERİ VE HARTUM'DA GECE HAYATI!	197
HARTUM'DA FUTBOL CİNNETİ VE YAŞANAN REZALET	198
ÖĞLE YEMEĞİNE ÇAĞIR AKŞAMA ANCAK GELİR.....	201
CEP TELEFONU EZİYETİ	202
HAYATIMIN EN EZİYETLİ KURBAN BAYRAMI	202
TÜRK SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ SUDAN'A KURBAN TAARRUZU	204
AŞINA YÜZLERLE BİR HAFTA	205
HARTUM'DA AŞINA BİR DOST MECLİSİ DAHA	209
KÜRESEL REZALET BURADA DA VARMIŞ	212
DARFUR MÜLTECİ KAMPLARINDAKİ SEFALET	214
YİNE BAĞRI YANMAYA BAŞLADI SAHRANIN	216
TİKA BAŞKANININ ZİYARETİ VE BAZI PROJELERİN PROTOKOL TÖRENLERİ	217
TÜRKİYE ZİYARETİ	223
DİNDİR DOĞAL YAŞAM PARKINA GEZİ.....	225
OFİS TAŞINMASI	228
ÜLKEYİ HER GEÇEN GÜN BİR GERGİNLİĞE SÜRÜKLEYEN GÜNEY SUDAN SORUNU	229
YİNE BİR HABUK MEVSİMİ	230
SUDAN'DAKİ ÜÇÜNCÜ RAMAZANIMDA YAŞADIĞIM İNANILMAZ BİR OLAY	233
BU DEFA FARKLI BİR BAYRAM	234
KUZEY DARFUR (EL-FAŞİR) SEYAHATİ	236
Darfurluların Osmanlı ve Türk Sevgisi	238
El-Faşir Üniversitesinin İçler Acısı Durumu	239

Üniversite Sergisinde İlk Çağ Alet ve Edevatı	240
El-Faşir Hastanesinde Yaşadığım Mutluluk.....	241
Çelişkiler Ortamı el-Faşir	242
ÜZÜNTÜYE SEVKEDEN BİR KARŞILAŞTIRMA	244
YİNE YORUCU BİR BAYRAM: KURBAN BAYRAMI	245
Mayu Mahallesinde Bize Düzenlenen Şükran Töreni	247
2010 YILI FAALİYETLERİ MEDYA TANITIM TOPLANTISI	249
9 OCAK 2011 GÜNEY SUDAN'IN BAĞIMSIZLIĞI REFERANDUMU	251
NİYALA TÜRK HASTANESİ TEMEL ATMA TÖRENİ.....	253
Ali Osman Taha ile Görüşme.....	255
Niyala'ya Hareket ve Temel Atma Töreni.....	256
Sudan Cumhurbaşkanıyla Görüşme.....	260
Hüzünlü Veda.....	261
Hartum'da Osmanlı Tarzı Cami	261
VE EMPERYALİST PLAN TUTTU: SUDAN İKİYE BÖLÜNDÜ	263
SUDAN BÖLÜNDÜ AMA SORUNLAR BİTMEDİ	265
TÜRKÇE KURSU SERTİFİKA TÖRENİ VE BİR ÜNİVERSİTE MEZUNİYET TÖRENİ	268
DOĞU SUDAN'DA BULUNAN GADARİF EYALETİNE ZİYARET. 271	
SON NİYALA SEYAHATİ	275
Niyala'daki Türk Yardım Gönüllüleri	277
NİHAYET BATI DARFUR (CUNEYNE) SEYAHATİ	278
Çay Kardeşliği	288
BİZ SENİN İÇİN TESPİH ÇEKTİK, SEN BURADAN GİDEMENECEKSİN	289
GADARİF'TE KARŞILAŞTIĞIMIZ SÜRPRİZ	293
ELVEDA SUDAN DEMENİN ZAMANI GELDİ.....	296
Elveda Sudan	297
Yazıya Gelen Bazı Yorumlar	298
Gözlerimi Yaşartan Veda Yemekleri	298
SUDAN'DA SON SAATLER VE AYRILMA VAKTİ.....	302

SÖZE BAŞLARKEN

Eskiden Afrika denilince aklıma sadece siyah tenlilerin yaşadığı bir coğrafya, biraz fakirlik, kıtanın maruz kaldığı sömürü ve bunun en vahim neticelerinden biri olan kölelik sistemi gibi hususlar gelirdi. Ancak burada kullandığım “fakirlik”, “sömürü” ve “kölelik” kavramlarının zihnimdeki çağrışımı oldukça basitti ve yaşadığımız coğrafyada yaptığı çağrışımın sınırlarını aşmıyordu. Sözelimi fakirlik denilince aklıma, ülkemizde olduğu gibi, gelir düzeyi düşük olmak, mal mülk sahibi olmamak, hatta fakirliğin daha ileri boyutu olan eski elbise giymek, farklı türde yemekler bulamamak, gecekonduda yaşamak, çocuğunu iyi okullarda okutmamak, araba sahibi olmamak gibi manalar geliyordu. Doğrusu Sudan’da yaşadığım üç yıl, bu alanla ilgili kavram dünyamı altüst etti. Artık benim için fakirlik, sefalet, yoksulluk gibi kelimeler bambaşka bir anlama sahip. Zira bu kavramların Afrika’daki karşılığı bizdekinden çok daha farklıdır. Kesinlikle bizim zihnimizde uyandırdığı anlamdan çok daha ileri noktadadır bu kavramlar. Mesela; fakirliği bizdeki anlamıyla tarif etmeye kalkışırsak bu tarif, yoksulluğun Afrika’daki boyutunu daha iyi bir seviyeye çıkarmak anlamına gelecektir. Hatta sözlüğün yoksulluğu tanımlayan tüm negatif kelimelerini bir araya getirsek ve onlarla kara kıtadaki yoksulluğu, sefaleti tarif etmeye çalışsak yaptığımız şey orada yaşananları daha iyi bir seviyeye taşımak olacaktır. Oralarda fakirlik, yoksulluk, sefalet başka bir anlam taşımaktadır.

Sömürgeciliğin yarattığı zihinsel tahribat çok acımasızmış, insanlığın bir kesiminin maruz kaldığı sömürü çok vahşiceymiş, ten farklılığının yol açtığı ayırım çok zalimceymiş. İnsan, insana nasıl da bu kadar acımasız olabiliyormuş? Bunları yerinde müşahede edince dünya tasavvurum değişti, hayata bakışım farklılaştı. İsrar telakkim daha da hassaslaştı. Afrika benim için artık çok daha farklı bir dünyayı ifade ediyor.

Sudan'da bulunduğum süre içinde bir yandan omuzlarıma yüklenen sorumluluğu yerine getirmeye çalışırken öte yandan da her gün yürek sızlatan, her seyahatte insanlık adına duyduğum utancı artıran manzaralarla karşılaşınca bu utancımı kaleme alarak paylaşmak geçti içimden. Sudan hakkındaki bilgilerimizin ne kadar yetersiz ve çoğunun önyargılı kaynaklardan elde edilmiş olduğunu yerinde tecrübe ederek anlayınca bu seyahatnameyi yazma fikrim netleşti.

Bağımsızlığını elde ettiği 1956 yılından bu yana istikrarlı bir barış ortamı sağlanamayan Sudan'da binlerce insan, çıkan iç çatışmalarda gereksiz yere hayatını kaybetmiş; ülkenin zaten kıt olan maddî kaynakları farklı bölgelerde süren çatışmalar için heba edilmiş ve bir şekilde hayata tutunabilenlerin de insanlık dışı bir ortamda yaşam sürdürmelerine sebebiyet vermiştir. Yaşanan iç çatışmalar ülkeyi içerde istikrarsız bir ortama mahkûm ettiği gibi uluslararası arenada da büyük sıkıntılara sokmuştur. Sahip olduğu jeopolitik konumuyla dünya siyasetinin de önemli bir ögesi olan Sudan'da yaşanmakta olan çatışma ortamı sürekli bir manipülasyona tabi tutulmakta, özellikle de Batılı kaynak veya kuruluşlar bu sorunla ilgili bilgi ve istatistikleri kendi amaçları doğrultusunda servis etmektedirler. Konu, ülkemizde de genellikle Batılı ve manipülatif olan bu kaynak ve kuruluşların verdiği bilgilere dayanılarak gündeme getirilmekte ve bilinçli veya bilinçsiz kamuoyu yanıltılmaktadır. Bu konuda duyduğumuz rahatsızlık bizi bu hatıratı kaleme almaya sevk eden diğer bir sebep oldu.

Sudan'da yaşadığım üç yıl boyunca görevim gereği ülkenin çeşitli bölgelerine yaptığım seyahatlerde yaşadıklarımı, karşılaştığım durumları, katıldığım görüşmeleri, yapılan törenleri, elde ettiğim bilgileri ve ilginç bulduğum hususları bir roman tarzında kaleme almaya ve yaşananları aktarmaya çalıştım. Bir yandan hatırat formatını korumaya, öbür yandan olayları analiz etmeye ve okuyucunun durumu kavrayabilmesi için yaşananları yorumlamaya çalıştım. Hatıraların önemli bir

bölümü günlük olarak hatta anında yazıldığı için halet-i ruhiyemizi yansıtmaktan uzak duramadım. Ülkenin karşı karşıya bulunduğu tezgâh çok karmaşık ve derin analizlere ihtiyaç duyduğu için yaptığım tahliller geniş yer aldı. Yaşananların anlaşılması için bunun kaçınılmaz olduğunu düşündüğümünden bundan vazgeçemedim. Ancak mümkün olduğu kadar hatırat formatını korumaya da gayret ettim.

Kitabın yayına hazırlanmasında emeği geçen değerli dostlarım Murat Demirkol ve Hüseyin Nazlıaydın'a teşekkür ederim.

Dr. Enver ARPA